

Clive Ruggles, Michael Hoskin **Astronomia prehistoryczna**

Anthony F. Aveni, *Ancient Astronomies*, St Remy Press, Montreal/Smithsonian Books, Waszyngton D.C. 1993.

Anthony F. Aveni, *Empires of Time: Calendars, Clocks and Cultures*, Basic Books, Nowy Jork 1989.
Wyd. pol.: *Imperia czasu. Kalendarze, zegary i kultury*, Zysk i S-ka, Poznań 2001.

Anthony F. Aveni, *Skywatchers of Ancient Mexico*, University of Texas Press, Austin i Londyn 1980.
<https://doi.org/10.2307/1183547>

Anthony F. Aveni (red.), *The Sky in Mayan Literature*, Oxford University Press, Oksford i Nowy Jork 1992.

Anthony F. Aveni, Gary Urton (red.), *Ethnoastronomy in the American Tropics*, New York Academy of Sciences, Nowy Jork 1982.

Aubrey Burl, *Prehistoric Astronomy and Ritual*, Shire Publications, Princes Risborough, Aylesbury 1983.

F. R. Hodson (red.), *The Place of Astronomy in the Ancient World*, Oxford University Press/British Academy, Londyn 1974.

C. L. N. Ruggles (red.), *Archeoastronomy in the 1990s*, Group D Publications, Loughborough 1993.
„The Archeoastronomy” – dodatek do „Journal for the History of Astronomy”.

Edwin C. Krupp, *Obserwatorzy nieba, szamani i królowie. Astronomia i archeologia mocy*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2001.

Zygmunt Krzak, *Megalithy Europy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994.

Zygmunt Krzak, *Megalithy Świata*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 2001.

Michael Hoskim **Astronomia w starożytności**

Marshall Clagett, *Ancient Egyptian Science. Tom 2: Calendars, Clocks, and Astronomy*, American Philosophical Society, Filadelfia 1995.

Michael J. Crowe, *Theories of the World from Antiquity to the Copernican Revolution*, Dover Publications, Nowy Jork 1990.

Thomas L. Heath, *Greek Astronomy*, Dent, Londyn 1932; wznowienie Dover Publications, Nowy Jork 1991.

F. R. Hodson (red.), *The Place of Astronomy in the Ancient World*, Oxford University Press/British Academy, Londyn 1974.

Otto Neugebauer, *The Exact Sciences in Antiquity*, wyd. II, Yale University Press, Providence, R.I. 1957; wznowienie Dover Publications, Nowy Jork 1969.

Olaf Pedersen [i Mogens Pihl], *Early Physics and Astronomy*, Macdonald, Londyn/American Elsevier/Nowy Jork 1974; wyd. II, Cambridge University Press, Cambridge 1993.

Hugh Thurston, *Early Astronomy*, Springer-Verlag, Nowy Jork 1993. <https://doi.org/10.1007/978-1-4612-4322-9>

B. L. van der Waerden, *Science Awakening II: The Birth of Astronomy*, Noordhoff International, Lejda 1974. <https://doi.org/10.1007/978-94-017-2952-9>

Christopher Walker (red.), *Astronomy before the Telescope*, British Museum Press, Londyn 1996.

Warto również zapoznać się z pięcioma obszernymi esejami o astronomii w Egipcie, Mezopotamii i Indiach w t. XV *Dictionary of Scientific Biography* pod red. C. C. Gillispiego, Charles Scribner's Sons, Nowy Jork 1978.

Jerzy Dobrzycki, *Astronomia przedkopernikowska*, PWN, Poznań 1972.

O astronomii starożytnej traktują też wybrane rozdziały książek:

G. E. R. Lloyd, *Nauka grecka od Talesa do Arystotelesa*, Prószyński i S-ka, Warszawa 1998.

G. E. R. Lloyd, *Nauka grecka po Arystotelesie*, Prószyński i S-ka, Warszawa 1998.

Christopher Cullen **Astronomia w Chinach**

Joseph Needham, *Wielkie miareczkowanie. Nauka i społeczeństwo w Chinach i na Zachodzie*, PIW, Warszawa 1984.

Robert Temple, *Geniusz Chin. 3000 lat nauki, odkryć i wynalazków*, Ars Polona, Warszawa 1994.

Michael Hoskin, Owen Gingerich **Astronomia islamu**

David A. King, *Astronomy in the Service of Islam*, Variorum, Aldershot 1993.

David A. King, George Saliba (red.), *From Deferent to Equant*, New York Academy of Sciences, Nowy Jork 1987.

G. Saliba, *A History of Arabic Astronomy: Planetary Theory during the Golden Age of Islam*, New York University Press, Nowy Jork/Londyn 1994.

Roshdie Rashed, Regis Morelon (red.), *Historia nauki arabskiej. Tom 1: Astronomia teoretyczna i stosowana*, Wydawnictwo Akademickie DIALOG, Warszawa 2000.

Michael Hoskin, Owen Gingerich **Średniowieczna astronomia Europy łacińskiej**

Michael J. Crowe, *Theories of the World from Antiquity to the Copernican Revolution*, Dover Publications, Nowy Jork 1990.

Owen Gingerich, *The Eye of Heaven: Ptolemy, Copernicus, Kepler*, American Institute of Physics, Nowy Jork 1993.

Edward Grant, *Planets, Stars and Orbs: Medieval Cosmology, 1200–1687*, Cambridge University Press, Cambridge 1993.

David C. Lindberg (red.), *Science in the Middle Ages*, The University of Chicago Press, Chicago/Londyn 1978.

Olaf Pedersen [i Mogens Pihl], *Early Physics and Astronomy*, Macdonald, Londyn i American Elsevier, Nowy Jork 1974; wyd. 2: Cambridge University Press, Cambridge 1993.

Edward Rosen, *Three Copernican Treatises*, Columbia University Press, Nowy Jork i Oxford University Press, Londyn 1939; reprint: Dover Publications, Nowy Jork 1959; Octagon Books, Nowy Jork 1971.

Albert Van Helden, *Measuring the Universe: Cosmic Dimensions from Aristarchus to Halley*, University of Chicago Press, Chicago/Londyn 1985. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226848907.001.0001>

Christopher Walker (red.), *Astronomy before the Telescope*, British Museum Press, Londyn 1996.

Robert S. Westman (red.), *The Copernican Achievement*, University of California Press, Berkeley/Los Angeles 1975.

Jerzy Dobrzycki, *Astronomia przedkopernikowska*, PWN, Poznań 1972.

Mikołaj Kopernik, *O obrotach. Księga pierwsza*. Z przedmowa i postowiem Jerzego Dobrzyckiego, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1987.

Grażyna Rosińska, *Instrumenty astronomiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim w XV wieku*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1974.

Eugeniusz Rybka (red.), *Historia astronomii w Polsce*. T. I, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1975.

Michael Hoskin   **Od geometrii do fizyki**

Eric J. Aiton, *The Vortex Theory of Planetary Motions*, Macdonald, Londyn i American Elsevier, Nowy Jork 1972.

Max Caspar, *Kepler*, Dover Publications, Nowy Jork 1993.

Stillman Drake, *Discoveries and Opinions of Galileo*, Doubleday, Garden City, N.Y. 1957.

Galileo, *Dialogue Concerning the Two Chief World Systems*. Tłum. Stilmann Drake, University of California Press, Berkeley i Los Angeles 1953; 1967.

Galileo, *Sidereus Nuncius, or The Sideral Messenger*. Tłum. Albert Van Helden, University of Chicago Press, Chicago 1989. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226279046.001.0001>

Nicholas Jardine, *The Birth of History and Philosophy of Science*, Cambridge University Press, Cambridge 1984.

Michael Sharratt, *Galileo, Decisive Innovator*, Blackwell, Oksford 1994.

Bruce Stephenson, *Kepler's Physical Astronomy*, Springer-Verlag, Nowy Jork 1987; Princeton University Press, Princeton 1994.

Bruce Stephenson, *The Music of the Heavens: Kepler's Harmonic Astronomy*, Princeton University Press, Princeton 1994. <https://doi.org/10.1515/9781400863822>

Victor E. Thoren, *The Lord of Uraniborg: A Biography of Tycho Brahe*, Cambridge University Press, Cambridge 1990. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511665417>

Albert Van Helden, *Measuring the Universe: Cosmic Dimensions from Aristarchus to Halley*, University of Chicago Press, Chicago/Londyn 1985. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226848907.001.0001>

Richard S. Westman, *Essays on the Trial of Galileo*, Vatican Observatory, 1989.

Curtis Wilson, *Astronomy from Kepler to Newton: Historical Studies*, Variorum, Aldershot 1989.

Patrz także: *The General History of Astronomy*. T. 2: *Planetary Astronomy from the Renaissance to Rise of Astrophysics*. Cz. A: *Tycho Brahe to Newton*. Pod red. R. Tatona i C. Wilsona, Cambridge University Press, Cambridge 1989.

Annibale Fantoli, *Galileusz. Po stronie kopernikanizmu i po stronie Kościoła*, Biblos, Tarnow 2002.

Galileo Galilei, *Dialog o dwu najważniejszych układach świata: Ptolemeuszowym i Kopernikowym*, PWN, Warszawa 1962.

Johannes Kepler, *Sen, czyli wydane pośmiertnie dzieło poświęcone astronomii księżycowej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2004.

Jerzy Kierul, *Kepler*, PIW, Warszawa 2007.

Eugeniusz Rybka (red.), *Historia astronomii w Polsce*. T. I, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1975.

Przemysław Rybka, *Katalog gwiazdowy Heweliusza*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1984.

Przemysław Rybka, *Instrumentarium astronomiczne Heweliusza (geneza i rozwój konstrukcji)*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1987.

Jarosław Włodarczyk, Kilka uwag o obserwacjach i teoriach astronomicznych w czasach Galileusza, „Zagadnienia Filozoficzne w Nauce” t. XXXII (2003), s. 91–106.

Andrzej Wróblewski, Gwiazdy Medycejskie, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” t. XXV (1980), s. 461–480.

Michael Hoskin   **Newton i newtonianizm**

Angus Armitage, *Edmond Halley*, Nelson, Londyn 1966.

J. A. Bennett, *The Divided Circle: A History of Instruments for Astronomy, Navigation and Surveying*, Phaidon Christie's, Oksford 1987.

Gale E. Christianson, *In the Presence of the Creator: Isaac Newton and his Times*, Free Press, Nowy Jork 1984.

Alan Cook, *Edmond Halley: Charting the Heavens and the Seas*, Clarendon Press, Oksford 1998.

G. V. Coyne, M. Heller i J. Życiński (red.), *Newton and the New Direction in Science*, Specola Vaticana 1988.

Robert Grant, *History of Physical Astronomy*, Henry G. Bohn, Londyn 1852.

Morton Grosser, *The Discovery of Neptune*, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1962.

Henry C. King, *The History of the Telescope*, Charles Griffin, Londyn 1955.

Alexander Koyre, *Newtonian Studies*, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1965.

<https://doi.org/10.4159/harvard.9780674181861>

Richard S. Westfall, *Never at Rest: A Biography of Isaac Newton*, Cambridge University Press, Cambridge 1980. <https://doi.org/10.1017/CBO9781107340664>

Patrz także: *The General History of Astronomy*. T. 2: *Planetary Astronomy from the Renaissance to Rise of Astrophysics*. Cz. A: *Tycho Brahe to Newton*. Cz. B: *The Eighteenth and Nineteenth Centuries*. Pod red. R. Tatona i C. Wilsona, Cambridge University Press, Cambridge 1989, 1995.

I. Bernard Cohen, *Od Kopernika do Newtona. Narodziny nowej fizyki*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1964.

Michał Heller, Józef Życiński, *Wszechświat – maszyna czy myśl?*, Polskie Towarzystwo Teologiczne, Kraków 1988.

Jerzy Kierul, *Izaak Newton. Bóg, Światło i Świat*, Oficyna Wydawnicza Quadrivium, Wrocław 1996.

Jarosław Włodarczyk, *Księżyc w nauce XVII wieku. Libracja: od astronomii do fizyki*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2005. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323535454>

Andrzej Wróblewski, Trzysta lat „Zasad” Newtona, „Postępy Fizyki” t. 38 (1987), s. 315–343.

Michael Hoskin   **Wszechświat gwiazd**

Angus Armitage, *William Herschel*, Thomas Nelson, Londyn 1962.

Gunther Buttman, *The Shadow of the Telescope: A Biography of John Herschel*, Lutterworth Press, Guildford/Londyn 1974.

Michael J. Crowe, *Modern Theories of the Universe from Herschel to Hubble*, Dover Publications, Nowy Jork 1994.

Timothy Ferris, *Coming of Age in the Milky Way*, The Bodley Head, Londyn 1988.

Michael Hoskin, *Stellar Astronomy: Historical Studies*, Science History Publications, Cambridge 1982.

Michael Hoskin, *William Herschel and the Construction of the Heavens*, Oldbourne, Londyn i American Elsevier, Nowy Jork 1963.

Henry C. King, *The History of the Telescope*, Charles Griffin, Londyn 1955.

Constance A. Lubbock (red.), *The Herschel Chronicle: The Life-story of William Herschel and his Sister Caroline Herschel*, Cambridge University Press, Cambridge 1933.

Charles A. Whitney, *The Discovery of Our Galaxy*, Angus & Robertson, Londyn 1971.

Patrz także: *The General History of Astronomy*. T. 3: *Stellar Astronomy. Instrumentation and Institutions from the Renaissance to the Mid-nineteenth Century*, Cambridge University Press, Cambridge, w przygotowaniu.

David Dewhirst, Michael Hoskin   **Narodziny astrofizyki**

Richard Berendzen, Richard Hart i Daniel Seeley, *Man Discovers the Galaxies*, Neale Watson Academic Publications, Nowy Jork 1976.

Stephen G. Brush, *A History of Modern Planetary Physics*. T. 1–3, Cambridge University Press, Cambridge 1996.

Gale E. Christianson, *Edwin Hubble: Mariner of the Nebulae*, Farrar, Straus & Giroux, Nowy Jork 1995.

Agnes C. Clerke, *A Popular History of Astronomy During the Nineteenth Century*, Adam & Charles Black, Edynburg/Londyn 1885 wyd. I, 1887 wyd. II, 1893 wyd. III, 1902 wyd. IV.

Agnes C. Clerke, *Modern Cosmogonies*, Adam & Charles Black, Londyn 1905.

Agnes C. Clerke, *The System of the Stars*, Longman, Green, Londyn 1890; Adam & Charles Black, Londyn 1905 wyd. II.

Michael J. Crowe, *Modern Theories of the Universe from Herschel to Hubble*, Dover Publications, Nowy Jork 1994.

Timothy Ferris, *Coming of Age in the Milky Way*, The Bodley Head, Londyn 1988.

J. B. Hershaw, *The Analysis of Starlight: One Hundred and Fifty Years of Astronomical Spectroscopy*, Cambridge University Press, Cambridge 1986.

J. B. Hershaw, *The Measurement of Starlight: Two Centuries of Astronomical Photometry*, Cambridge University Press, Cambridge 1996.

Dieter B. Hermann, *The History of Astronomy from Herschel to Hertzsprung*, Cambridge University Press, Cambridge 1984.

Edwin Hubble, *The Realm of the Nebulae*, Yale University Press, New Haven, Conn. 1936; Dover Publications, Nowy Jork 1958.

Helge Kragh, *Cosmology and Controversy: The Historical Development of Two Theories of the Universe*, Princeton University Press, Princeton, N.J. 1997.

Kevin Krisciunas, *Astronomical Centers of the World*, Cambridge University Press, Cambridge 1988.

Kenneth R. Lang, Owen Gingerich (red.), *A Source Book in Astronomy and Astrophysics, 1900–1975*, Harvard University Press, Cambridge, Mass./Londyn 1979.

David Leverington, *A History of Astronomy from 1890 to the Present*, Springer-Verlag, Londyn 1995.
<https://doi.org/10.1007/978-1-4471-2124-4>

J. D. North, *The Measure of the Universe: A History of Modern Cosmology*, Oxford University Press, Oksford 1965; Dover Publications, Nowy Jork 1990.

Donald E. Osterbrock, *James E. Keeler: Pioneer American Astrophysicist*, Cambridge University Press, Cambridge 1984.

Donald E. Osterbrock, John R. Gustafson i W. J. Shiloh Unruh, *Eye on the Sky: Lick Observatory's First Century*, University of California Press, Berkeley/Los Angeles 1988.

Robert Smith, *The Expanding Universe: Astronomy's 'Great Debate' 1900–1931*, Cambridge University Press, Cambridge 1982.

Otto Struve, Velta Zebergs, *Astronomy of the 20th Century*, Macmillan, Nowy Jork/Londyn 1962.
Wyd. pol.: *Astronomia XX wieku*, PWN, Warszawa 1967.

Patrz także: *The General History of Astronomy*. T. 4: *Astrophysics and Twentieth-century Astronomy to 1950*. Pod red. Owena Gingericha, Cambridge University Press, Cambridge; cz. A: 1984, cz. B w przygotowaniu.

Arthur S. Eddington, *Czy wszechświat się rozszerza?*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2006.

Michał Heller, *Granice kosmosu i kosmologii*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2005.

Fred Hoyle, *Moj dom kędy wieja wiatry. Stronice z życia kosmologa*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2001.

Michael Hoskin, Owen Gingerich   **Nowe horyzonty**

David O. Edge, Michael J. Mulkay, *Astronomy Transformed: The Emergence of Radio Astronomy in Britain*, Wiley-Interscience, Nowy Jork 1976.

J. S. Hey, *The Evolution of Radio Astronomy*, Elek Science, Londyn 1973.

Richard F. Hirsch, *Glimpsing an Invisible Universe: The Emergence of X-ray Astronomy*, Cambridge University Press, Cambridge 1983.

Kenneth R. Lang, Owen Gingerich (red.), *A Source Book in Astronomy and Astrophysics, 1900–1975*, Harvard University Press, Cambridge, Mass./Londyn 1979.

Alan Lightman, Roberta Brawer, *Origins: The Lives and Worlds of Modern Cosmologists*, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1990. <https://doi.org/10.4159/harvard.9780674184848>

Allan Needel (red.), *The First 25 Years in Space*, Smithsonian Institution Press, Washington 1989.

R. W. Smith, *The Space Telescope: A Study of NASA, Science, Technology and Politics*, Cambridge University Press, Cambridge 1989.

W. T. Sullivan III (red.), *The Early Years of Radio Astronomy*, Cambridge University Press, Cambridge 1984. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511564956>

Gerrit L. Verschuur, *The Invisible Universe: The Story of Radio Astronomy*, The English Universities Press, Londyn i Springer-Verlag, Nowy Jork 1974.

Alan Lightman, *Światło z przeszłości. Dzieje kosmologii współczesnej*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2003.

F. Graham Smith, *Radioastronomia*, PWN, Warszawa 1966.

Jarosław Włodarczyk   **Dodatek: Astronomia w Polsce**

Astronomem być... Świadectwa życia i pracy astronomów polskich, pod red. Andrzeja Woszczyka, Toruń 2007.

Tadeusz Bieńkowski, Jerzy Dobrzycki, *Staropolski Świat nauki*, Instytut Historii Nauki PAN, Warszawa 1998.

Jan Gadowski, *Zarys historii astronomii w Polsce*, Polska Akademia Umiejętności, Warszawa–Kraków 1948.

Historia astronomii w Polsce, pod red. Eugeniusza Rybki, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław t. I: 1975, t. II: 1983.

Eugeniusz Rybka, *Astronomia*, [w:] *Historia nauki polskiej: wiek XX. Nauki Ścisłe*, Wydawnictwo Instytutu Historii Nauki PAN, Warszawa 1994, s. 349–370.